

Průvodce přechodem z tradičních soutěží dovedností na soutěže založené na formátu WorldSkills

Co-funded by
the European Union

**Co-funded by
the European Union**

Financováno Evropskou unií. Názory a stanoviska vyjádřená v tomto dokumentu jsou však pouze názory autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory

Nadace pro rozvoj vzdělávacího systému (FRSE).

Evropská unie ani FRSE za ně nenesou žádnou odpovědnost.

Průvodce přechodem z tradičních soutěží dovedností na soutěže založené na formátu WorldSkills

Obsah ONLINE KURZU

byl napsán a upraven konsorciem čtyř partnerských institucí projektu:

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji (Polska)

Hospodářská komora České republiky (Czechy)

Štátny inštitút odborného vzdelávania (Słowacja)

Fundația WorldSkills România (Rumunia)

Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Kopii této licence si můžete prohlédnout na adrese
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Obsah

- 1 Úvod 5**
- 2 Pochopení rozdílu: Tradiční vs. formát WorldSkills 8**
- 3 Proč provést přechod? 11**
- 4 Postupný přechodový rámec 15**
- 5 Případové studie z projektu SkillsComp 19**
- 6 Školení a budování kapacit pro zúčastněné strany 22**
- 7 Běžné výzvy a úžasné způsoby, jak je řešit 26**
- 8 Dlouhodobý dopad a příležitosti 32**
- 9 Závěr 35**

Účel průvodce

Tato příručka je navržena tak, aby podpořila poskytovatele vzdělávání a odborné přípravy, organizátory soutěží, učitele odborných předmětů a tvůrce politik při přechodu od tradičních soutěží dovedností k modernímu, pedagogicky bohatému a pro dané odvětví relevantnímu formátu inspirovanému **WorldSkills. Průvodce**, čerpající ze zkušeností a výsledků projektu **SkillsComp** a principů hnutí WorldSkills, nabízí praktický plán, nástroje a strategie pro vytváření smysluplných vzdělávacích a hodnotících zkušeností prostřednictvím soutěží dovedností. Ať už začínáte od nuly, nebo zdokonalujete stávající model soutěží, tato příručka vám pomůže zavést do vašeho místního nebo národního ekosystému odborného vzdělávání a **přípravy postupy založené na kompetencích, inkluzivní a sladěné s odvětvím**.

Cílová skupina

Tato příručka je určena pro:

- ◆ **Učitelé a školitelé odborných oborů**, kteří se snaží integrovat soutěže do výuky
- ◆ **Vedoucí pracovníci a koordinátoři odborných škol** odpovědní za kvalitu a inovace
- ◆ **Organizátoři soutěží** na školní, regionální nebo celostátní úrovni
- ◆ **Veřejné orgány a vzdělávací instituce** se zájmem o reformu na úrovni systému
- ◆ **Zaměstnavatelé a odvětvoví partneři** zapojení do rozvoje dovedností

Nejsou vyžadovány žádné předchozí zkušenosti s WorldSkills. Průvodce obsahuje úvodní i pokročilé prvky.

Kontext a odůvodnění

Odborné vzdělávání a příprava prochází v celé Evropě i na celém světě transformací. Studenti, zaměstnavatelé a společnost stále více požadují vzdělávání, které je:

- ◆ **Praktické a relevantní**
- ◆ **V souladu s oborovými standardy**
- ◆ **Zaměřeno na kompetence, ne jen na teorii**

Tradiční soutěže v dovednostech – ačkoli jsou cenné pro motivaci a uznání – často kladou důraz **na výkon kvůli ocenění** spíše než **na učení se skrze výkon**. Mohou být odtržené od skutečných požadavků na práci, postrádat transparentní hodnocení nebo být řízeny subjektivními kritérii.

Naproti tomu **formát WorldSkills** transformuje soutěže do **vzdělávacích, inkluzivních a profesionálně ukotvených zážitků**. Poskytují:

- ◆ Autentické úkoly modelované podle scénářů na pracovišti
- ◆ Strukturované hodnocení založené na měřitelných a pozorovatelných kritériích
- ◆ Objektivní hodnocení pomocí standardizovaných systémů hodnocení
- ◆ Příležitosti pro zpětnou vazbu, reflexi a růst

Tento formát nejen identifikuje excelenci, ale také ji podporuje – což z něj činí mocný nástroj pro **výuku, učení a zdokonalování kurikula**.

Cíle přechodu

Tato příručka si klade za cíl vám pomoci:

- ◆ Pochopíte rozdíly mezi tradičními soutěžemi a soutěžemi ve stylu WS
- ◆ Budovat kapacity mezi učiteli, hodnotiteli a partnery
- ◆ Přepracujete soutěžní úkoly a nástroje hodnocení
- ◆ Pořádejte smysluplné pilotní soutěže
- ◆ Podporovat vzdělávání, spravedlnost a transparentnost
- ◆ Položit základy pro udržitelné, víceúrovňové systémy soutěží
- ◆ Posílit most mezi **institucemi odborného vzdělávání a přípravy a světem práce**

Propojení s projektem SkillsComp

Tato příručka byla vyvinuta v rámci projektu **SkillsComp - Soutěže v dovednostech jako nástroj pro rozvoj a uznávání výsledků učení v odborném vzdělávání a přípravě** (KA220-VET). Projekt spojil partnery z Rumunska, Slovenska, Polska a České republiky, aby pilotně implementovali principy WorldSkills do národních systémů soutěží.

Průvodce integruje:

- ◆ Reálné zkušenosti a ponaučení z pilotních projektů SkillsComp
- ◆ Stávající dokumentace a standardy WorldSkills
- ◆ Praktické nástroje a šablony pro adaptaci
- ◆ Díky propojení teorie s praxí ověřenou v praxi slouží průvodce jako **rámec** i **praktický manuál** pro reformu dovednostních soutěží v různých kontextech.

2

Pochopení rozdílu: Tradiční vs. formát WorldSkills

Přechod na moderní model soutěží vyžaduje jasné pochopení toho, jak se **tradiční soutěže dovedností** liší od **formátu WorldSkills (WS)**. Tato část nastiňuje klíčové rozdíly mezi těmito dvěma přístupy, pokud jde o **účel, design, hodnocení, role a vzdělávací hodnotu**.

Klíčové charakteristiky tradičních dovednostních soutěží

- ◆ Ačkoli tradiční soutěže nabízejí cenné platformy pro uznání a motivaci studentů, často zahrnují charakteristiky, jako například:
- ◆ Úkoly, které jsou předem definované a známé učiteli nebo hostitelské škole
- ◆ Zaměřte se spíše na rychlost, opakování nebo vizuální přitažlivost než na použitelnost v reálném světě
- ◆ Hodnocení založené na subjektivním úsudku nebo neformálních dojmech
- ◆ Nedostatek transparentních systémů hodnocení nebo mechanismů zpětné vazby
- ◆ Omezené zapojení zástupců průmyslu
- ◆ Větší důraz na vítězství než na **učení se prostřednictvím soutěže**
- ◆ V důsledku toho může být snížena vzdělávací hodnota a studenti mohou mít potíže s propojením zkušenosti se skutečnými očekáváními na pracovišti.

Formát WorldSkills: Charakteristika

- ◆ Soutěže založené na modelu WorldSkills jsou postaveny na **principech kvalitní výuky a hodnocení**. Jejich cílem není jen oslavovat excelenci, ale také **simulovat autentické a vysoce výkonné profesní prostředí**. Mezi jejich prvky patří:
- ◆ Úkoly založené na reálných scénářích relevantních pro dané odvětví
- ◆ Používání standardizovaných dokumentů: **Testovací projekty, Schémata hodnocení, Seznamy infrastruktury a WSOS (Profesní normy)**

- ◆ Hodnocení založené na **pozorovatelných výkonnostních kritériích** a definovaných hodnotících rubrikách
- ◆ Použití metod **měření** (objektivní, binární) i **hodnocení** (kvalitativní, škálované)
- ◆ Zapojení **průmyslových partnerů** do návrhu a hodnocení úkolů
- ◆ Strukturované role: Hlavní expert, Vedoucí dílny, Hodnotící tým atd.
- ◆ Zpětná vazba a reflexe jsou součástí procesu
- ◆ Důraz na **transparentnost, spravedlnost a růst studentů**

Dimenze	Tradiční formát	Formát WorldSkills
Návrh úkolu	Často známé, opakované úkoly	Autentické úkoly simulující scénáře z reálného světa
Posouzení	Neformální nebo subjektivní, postrádá strukturu	Strukturované, založené na systémech hodnocení a sledovatelných kritériích
Metoda bodování	Jedno celkové skóre nebo vizuální posouzení	Podrobné: měření + úsudek s deskriptorovými škálami
Sladění se standardy	Zřídka spojeno s učebními osnovami nebo pracovními standardy	V souladu s WSOS, výsledky učebních osnov a očekáváními oboru
Zpětná vazba	Zřídka poskytováno	Strukturovaná zpětná vazba umožňuje učení a reflexi
Zapojení do průmyslu	Nízká až žádná	Silní: experti, sponzoři, hodnotitelé, přispěvatelé úkolů
Pedagogická hodnota	Motivace, prestiž	Motivace + hluboké učení + formativní hodnocení
Dokumentace	Žádná standardní struktura	Jasně šablony pro TP, MS, role a infrastrukturu
Role a odpovědnosti	Řízeno učiteli	Definované role: Hlavní expert, Vedoucí dílny, Hodnotitelé atd.
Účel	Předved'te své dovednosti, odměňte vítěze	Rozvíjejte dovednosti, podporujte růst, měřte excelenci

Proč je to důležité

- ◆ Pochopení **posunu ve filozofii a praxi** je klíčové. Model WorldSkills proměňuje soutěže v **nástroje vzdělávání**. Místo toho, aby byly odpojeny od školy a učebních osnov, stávají se soutěže:
- ◆ **Zakotveno ve výsledcích učení**
- ◆ **V souladu s hodnocením pro učení**
- ◆ **Příležitosti pro zpětnou vazbu a růst**
- ◆ **Mosty mezi vzděláváním a zaměstnáním**
- ◆ V tomto novém paradigmatu **není soutěž konečným cílem**, ale **prostředkem ke zlepšení výuky, učení a profesní připravenosti**.
- ◆

Důsledky přechodu

Přechod znamená víc než jen přepisování úkolů – znamená to **změnu myšlení**:

- ◆ Od „Jak rychle to můžou dokončit?“ k „Co při tom předvádějí?“
- ◆ Od „Kdo je nejlepší?“ k „Jak můžeme zvýšit kompetence všech?“
- ◆ Od „Vyberme vítěze“ k „Pomozme každému studentovi růst“

Proč provést přechod?

Od vítězství pro prestiž k učení pro život

Přechod od tradičních soutěží k soutěžím ve stylu WorldSkills není jen otázkou technické modernizace - představuje **strategickou investici do kvality, relevance a dopadu odborného vzdělávání a přípravy (VET)**. Tato část nastiňuje hlavní důvody, proč je tento přechod nezbytný a přínosný.

Reakce na požadavky reálného trhu práce

Moderní ekonomiky vyžadují pracovníky, kteří jsou nejen technicky zdatní, ale také přizpůsobiví, orientovaní na řešení a schopni aplikovat znalosti ve složitých kontextech.

- ◆ Soutěže ve stylu WS odrážejí očekávání zaměstnavatelů:
 - ▶ Realismus úkolů
 - ▶ Profesionální standardy
 - ▶ Řízení času
 - ▶ Komunikace a spolupráce
- ◆ Integrací praktik pracovního vzdělávání se soutěže stávají **mosty k zaměstnání**, nikoli jen cvičením na úrovni školy.

Podpora učení a hodnocení založeného na kompetencích

Tradiční soutěže často odměňují výkon bez jasné vazby na kompetence. Naproti tomu metody WS zdůrazňují:

- ◆ Co student **umí**

3. Proč provést přechod?

- ◆ Jak si student **vede v reálných podmínkách**
- ◆ **se transparentně měří**

To podporuje posun směrem k **výsledkům učení, kompetenčním rámcům** a **autentickému hodnocení** – principům, které jsou ústředními pro evropské reformy odborného vzdělávání a přípravy a Evropský rámec kvalifikací (EQF).

Proměna soutěží ve vzdělávací nástroje

Soutěže ve stylu WS lze využít spíše k tomu, aby fungovaly jako izolované akce, a to k:

- ✓ Zlepšit kvalitu výuky
 - ✓ Posílit gramotnost v hodnocení mezi učiteli
 - ✓ Podpořit reformu kurikula
 - ✓ Poskytnout žákům bohatou zpětnou vazbu a příležitosti k reflexi
- Učitelé se stávají hodnotiteli a tvůrci učení, nejen „supervizory“ soutěží.

Soutěže se stávají rozšířením učebny.

Zvyšování zapojení a motivace studentů

Soutěže ve stylu WS poskytují:

- ◆ Jasně standardy a očekávání
 - ◆ Spravedlnost a transparentnost při hodnocení
 - ◆ Uznání nejen nejlepších studentů, ale i pokroku a úsilí
 - ◆ Relevance pro reálný svět
- ✦ Tyto prvky posilují **motivaci studentů, jejich sebevědomí a smysl života** v jejich učební cestě.

Budování silnějších partnerství s průmyslem

Na rozdíl od tradičních modelů formát WS **vyzývá firmy a profesionály** ke společnému navrhování a hodnocení úkolů. Tato spolupráce:

- ◆ Zvyšuje důvěryhodnost soutěže
- ◆ Sladí vzdělávání s potřebami trhu práce
- ◆ Pomáhá učitelům udržovat si přehled o technologiích a praxi
- ◆ Vytváří pro zaměstnavatele zdroje talentů

Sbližuje to odborné školy a firmy.

Podpora inovací na úrovni systému v odborném vzdělávání a přípravě

Implementace soutěží ve stylu WS vytváří dominový efekt:

- ◆ Zlepšená schopnost učitelů v oblasti hodnocení a návrhu úkolů
- ◆ Flexibilnější, modulární integrace kurikula
- ◆ Lepší benchmarking napříč regiony a školami
- ◆ Příležitosti pro vzájemné učení a regionální/národní škálování

Země, které přijaly modely WS, je používají jako **páky pro systémové změny** v odborném vzdělávání.

Posun kultury: od „vítězství“ k „růstu“

Tradiční soutěže se často zaměřují na medaile, umístění a prestiž. I když oslavy jsou důležité, model WS zdůrazňuje:

- ◆ Učení a zpětná vazba
- ◆ Osobní rekord, nejen umístění na stupních vítězů
- ◆ Etické posouzení
- ◆ Inkluze a příležitosti

Toto myšlení podporuje **zdravou soutěživou kulturu**, zaměřenou na **růst, nikoli na tlak**.

3. Proč provést přechod?

Plocha	Vylepšeno prostřednictvím formátu WS
Výuka	Hodnocení s využitím reálného obsahu a zpětné vazby
Učení	Zapojení, motivace, zaměření na kompetence
Spolupráce s průmyslem	Společný návrh úkolů, validace, rozvoj talentů
Dopad na systém	Budování kapacit, inovace kurikula, zajištění kvality
Studentské zkušenosti	Jasnost, spravedlnost, relevance a uznání

Postupný přechodový rámec

Jak přejít od tradičních soutěží k soutěžím inspirovaným WorldSkills - krok za krokem

Přechod na formát WorldSkills vyžaduje promyšlené plánování, budování kapacit a pilotní projekty. Tato část poskytuje praktický **čtyřfázový plán**, který provede školy, regionální úřady nebo národní organizátory procesem přechodu.

Přehled 4 fází:

- ◆ Budování povědomí a kapacit
- ◆ Návrh soutěží ve stylu WS
- ◆ Pilotní projekty a implementace
- ◆ Škálování a udržitelnost

Každá fáze zahrnuje klíčové akce, role a příklady na podporu implementace.

4.1 Fáze 1: Zvyšování povědomí a budování kapacit

Cíl: Vytvořit společné porozumění modelu WS a zapojit klíčové zúčastněné strany.

Klíčové akce:

- ◆ Informujte učitele odborného vzdělávání, ředitele, místní úřady a firmy o principech a výhodách pracovního poměru
- ◆ Pořádejte workshopy, webináře nebo informační setkání na zvýšení povědomí
- ◆ Přeložit koncepty WorldSkills do národního/místního vzdělávacího jazyka
- ◆ Určete základní tým „prvních uživatelů“ (učitelé a hodnotitelé)

4. Postupný přechodový rámec

- ◆ Poskytněte školení na témata:
 - ▶ Hodnocení založené na kompetencích
 - ▶ Schémata hodnocení (posouzení a měření)
 - ▶ Etické posouzení a zpětná vazba
 - ▶ Role průmyslu v designu soutěží

Doporučené nástroje:

- ◆ Adaptované školicí moduly (např. založené na modulu 4 z vaší práce)
- ◆ Krátká videa, infografiky a případové studie od partnerů SkillsComp
- ◆ Nástroj sebehodnocení připravenosti učitelů

4.2 Fáze 2: Návrh soutěží ve stylu WS

Cíl: Přepracovat úkoly, hodnocení a role na základě přístupu WorldSkills.

Klíčové akce:

- ◆ Vyberte si jedno nebo více povolání/dovedností, které se hodí pro úkoly v reálném světě
- ◆ Vypracujte testovací projekty s využitím struktury WorldSkills:
 - ▶ Realistický scénář
 - ▶ Definované kompetence
 - ▶ Časová/materiální omezení
 - ▶ Propojeno s WSOS nebo učebním plánem
- ◆ Vytvořte schémata značení pomocí:
 - ▶ Měření (objektivní, binární)
- ◆ Úsudek (stupnice 0-3 s deskriptory)
- ◆ Definujte role a odpovědnosti:
 - ▶ Hlavní expert
 - ▶ Manažer soutěže
 - ▶ Členové poroty (hodnotitelé)
 - ▶ Technická podpora

Doporučené nástroje:

- ◆ Šablony pro testovací projekty a schémata hodnocení
- ◆ Popisy rolí a pokyny k hodnocení
- ◆ Seznam infrastruktury WorldSkills (zjednodušená verze)

4.3 Fáze 3: Pilotní projekt a implementace

Cíl: Uspořádat zkušební soutěž ve škole nebo regionu s použitím nového formátu.

Klíčové akce:

- ◆ Uspořádejte akci malého rozsahu (pro jednu nebo více dovedností)
- ◆ Připravit infrastrukturu a materiály (v souladu s technickým plánem)
- ◆ Proškolit všechny hodnotitele v oblasti MS a kodexu chování
- ◆ Pořádejte soutěž s jasnými pravidly, časováním a postupy hodnocení
- ◆ Zajistěte, aby byla zpětná vazba shromažďována od:
 - ▶ Účastníci
 - ▶ Učitelé
 - ▶ Odhadci
 - ▶ Pozorovatelé z oboru

Oblasti zaměření:

- ◆ Konzistence bodování
- ◆ Zkušenosti účastníků
- ◆ Výkon role
- ◆ Logistická proveditelnost

Navrhované výstupy:

- ◆ Zpráva o pilotním hodnocení
- ◆ Krátké video nebo fotopříběh pro komunikaci
- ◆ Poznámky k zamyšlení a vylepšení pro příští vydání

4.4 Fáze 4: Škálování a udržitelnost

Cíl: Začlenit model do místních/regionálních systémů a zajistit kontinuitu.

Klíčové akce:

- ◆ Zdokonalte materiály a postupy na základě pilotního hodnocení
- ◆ Sdílejte výsledky se vzdělávacími orgány a společnostmi
- ◆ Vytvořit kalendář soutěží (školních → regionálních → celostátních)
- ◆ Zapojte do dalších ročníků více škol a sektorů
- ◆ Vytvořte národní úložiště:
 - ▶ Ověřené testovací projekty
 - ▶ Schémata značení
 - ▶ Průvodci soutěží
- ◆ Zajistit průběžné vzdělávání nových učitelů a hodnotitelů
- ◆ Prozkoumejte vazby na kurikulum a kvalifikační systémy
- ◆ Zajištění veřejného/soukromého financování nebo sponzorství

Ukazatele úspěchu:

- ◆ Počet učitelů používajících nástroje WS v běžné výuce
- ◆ Počet studentů účastnících se aktualizovaných soutěží
- ◆ Partneři z oboru zapojení do návrhu nebo hodnocení úkolů
- ◆ Pozitivní zpětná vazba od studentů i rodičů

Případové studie z projektu SkillsComp

5

Definování účelu a zaměření kompetencí

- ◆ **Cíl:** Jasně definovat profesní kompetence, které mají být hodnoceny, v souladu s národními profesními standardy a příslušnými učebními osnovami.
- ◆ **Začněte s povoláním nebo kvalifikací** (např. „Jonctor “ vláknina optika ““, „Elektronický technik“).
- ◆ Identifikujte **klíčové kompetence** (technické, organizační, komunikační).
- ◆ Zajistěte soulad s **úkoly v reálném pracovním prostředí** a **očekáváními od vstupní pozice**.
- ◆ Viz národní předpisy COR nebo ekvivalentní profesní normy.

Příklad z Rumunska: Soutěž v kabeláži informačních sítí hodnotí dovednosti, jako je spojování optických vláken, instalace strukturované kabeláže a dodržování hygienických a bezpečnostních předpisů.

Vývoj testovacího projektu

Testovací projekt je **realistická simulace pracovního úkolu**, strukturovaná do modulů a hodnocená na základě jasně definovaných výkonnostních kritérií.

Klíčové komponenty:

- ◆ **Scénář:** Příběh relevantní pro pracoviště (např. instalace sítě FTTH nebo sestavení elektronického prototypu).
- ◆ **Moduly:** Rozdělte úkol na zvládnutelné, časově ohraničené části.
- ◆ **Požadované výstupy:** Co by mělo být dokončeno nebo prokázáno.
- ◆ **Čas:** Uveďte celkový čas soutěže a rozpis modulů.
- ◆ **Zdroje:** Seznam materiálů, nástrojů, softwaru a pracovních stanic.

Nejlepší postup: Zajistěte rovnováhu mezi **praktickým výkonem** a **řešením problémů**.

Návrh schématu značení

- ◆ Systém hodnocení operacionalizuje způsob hodnocení jednotlivých prvků testu, čímž zajišťuje objektivitu a transparentnost.

Typy kritérií:

- ◆ **Měření (objektivní):** Kvantitativní prvky, jako jsou rozměry, útlum, rychlost provedení.
- ◆ **Posuzování (subjektivně):** Kvalita zpracování, ergonomie, organizace.
- ◆ **Kritická chyba:** Stavby, které znemožňují provedení úkolu nebo jeho části.

Přidělení známek:

- ◆ Přiřadíte skóre podle kritérií/modulu, celkem 100 bodů.
- ◆ Váha musí odrážet důležitost a složitost úkolu.

Příklad:

- ◆ Prototypování elektroniky - 30 bodů za montáž, 40 bodů za návrh, 30 bodů za programování.
- ◆ Kabeláž informačních sítí - 90 bodů rozdělených do 9 modulů včetně spojování, označování, bezpečnosti a testování rychlosti.

Příprava na hodnocení

- ◆ Připravte jasné **hodnotící protokoly** a formuláře, které budou používat soudci.
- ◆ Definujte **role v porotě a jejich rozdělení** (každý soudce hodnotí specifické moduly).
- ◆ Uspořádejte **seznamovací schůzku** s porotci a soutěžícími.
- ◆ Používejte **rubriky/kontrolní seznamy** a zajistěte, aby všichni soudci uplatňovali stejné standardy.

Pro zajištění objektivitu používejte vizuální indikátory (barevně odlišené kabely, popisné diagramy, ověření fotografií).

Pilotní testování a validace

- ◆ Před samotnou soutěží:
- ◆ Otestujte úkol a systém hodnocení se studenty a odborníky.
- ◆ Ověřte srozumitelnost, proveditelnost, časovou alokaci a bezpečnost.

Úpravy mohou zahrnovat:

- ◆ Snížení složitosti,
- ◆ Vyrovnání skóre,
- ◆ Vysvětlující pokyny.

Tip: Validace může zahrnovat porovnání skóre od různých porotců za účelem ověření konzistence.

Realizace soutěže

Během soutěže:

- ◆ Zajistit hladkou logistiku: distribuce nástrojů, nastavení pracoviště, bezpečnostní kontroly.
- ◆ Před každým modulem proveďte **briefing**.
- ◆ Prosazujte **pravidla ve stylu WorldSkills**: časové limity, kontrola nástrojů, nezasahování.
- ◆ Použijte **šablony pro živé bodování** nebo digitální nástroje pro bodování, pokud jsou k dispozici.

Volitelné: Zahrňte dokumentační stanici, kam studenti odevzdávají důkazy nebo fotografie z jednotlivých fází práce.

Hodnocení a zpětná vazba po soutěži

Po akci:

- ◆ Analyzujte data o výkonu.
- ◆ Zorganizujte **roborové schůzky** s rozhodčími a školiteli.
- ◆ Poskytněte konkurentům **individuální zpětnou vazbu - zdůrazněte silné stránky a oblasti, které je třeba zlepšit**.
- ◆ Prodiskutujte s institucemi odborného vzdělávání a přípravy **důsledky pro kurikulum**.

Následná činnost: Sdílejte anonymizované osvědčené postupy nebo typické chyby jako výukové materiály.

Školení a budování kapacit pro zúčastněné strany

Posílení postavení učitelů, hodnotitelů a partnerů v efektivní implementaci formátu WorldSkills

Přechod na formát WorldSkills vyžaduje více než jen aktualizované dokumenty a úkoly – vyžaduje společné porozumění filozofii **hodnocení, technickým standardům** a příslušným **provozním rolím**. Tato část popisuje, jak systematicky školit klíčové aktéry: **učitele, porotce, studenty a partnery z oboru**.

Školení pro učitele a školitele v odborném vzdělávání a přípravě

Cíl: Rozvíjet schopnosti učitelů navrhovat, vést a hodnotit soutěže ve stylu WS a integrovat metody WS do běžné výuky.

Klíčové kompetence:

- ◆ Pochopení modelu hodnocení WorldSkills (TP + MS)
- ◆ Psaní realistických testovacích projektů založených na kompetencích
- ◆ Vytváření systémů hodnocení (posouzení a měření)
- ◆ Poskytování smysluplné zpětné vazby
- ◆ Spolupráce s ostatními hodnotiteli
- ◆ Využívání soutěží jako příležitostí k učení

Formáty školení:

- ◆ Prezenční nebo hybridní workshopy (2-3 dny)
- ◆ Vzájemné mentorování v rámci školních nebo regionálních sítí
- ◆ Online moduly s vlastním tempem (např. založené na modulu 4)

Praktická cvičení:

- ◆ Analýza existujícího testovacího projektu
- ◆ Vytvořte mini-TP pro váš předmět
- ◆ Vytvořte systém hodnocení s kritérii a deskriptory
- ◆ Procvičujte si používání skutečného MS na nahraných vystoupeních
- ◆ Hraní rolí s poskytováním zpětné vazby

Zdroje: Pro simulace tréninku použijte skutečné úkoly WS nebo ukázky SkillsComp.

Školení pro soudce a posuzovatele

Cíl: Zajistit, aby soudci rozuměli svým rolím, odpovědnostem a standardům spravedlnosti a přesnosti požadovaným při hodnocení ve stylu WS.

Klíčová témata:

- ◆ Rozdíl mezi posuzováním a měřením
- ◆ Použití deskriptorů pro hodnocení úsudku
- ◆ Objektivita a konzistence v hodnocení
- ◆ Zvládání stresu a spravedlnost pod tlakem
- ◆ Etika a kodex chování poroty
- ◆ Používání digitálních nebo papírových výsledkových listin

Školící aktivity:

- ◆ Simulované posuzování s využitím předem nahraných studentských úkolů
- ◆ Cvičení spolehlivosti mezi hodnotiteli
- ◆ Kalibrační cvičení: hodnocení stejného úkolu a porovnání výsledků
- ◆ Kontrola anonymizovaných rozdílů ve skóre pro učení

Tip: Zdůrazněte zpětnou vazbu jako součást role porotce, ne jen bodování.

Orientace pro studenty

Cíl: Pomoci studentům pochopit, jak funguje nový formát soutěže a jak se na něj připravit.

Klíčová sdělení:

- ◆ Hodnocení jste podle dovedností, ne jen podle triků nebo rychlosti
- ◆ Existují jasná a spravedlivá pravidla a očekávání
- ◆ Zpětná vazba je součástí procesu, nejen konečné skóre
- ◆ Chyby jsou příležitostí k učení

Orientační aktivity:

- ◆ Procvičujte si s minulými moduly nebo demo úkoly
- ◆ Sebehodnocení s využitím zjednodušených kritérií hodnocení
- ◆ Hraní rolí porota vs. soutěžící
- ◆ Reflexivní deník po simulovaných soutěžích

Výsledek: Studenti cítí odpovědnost, spravedlnost a motivaci.

Spolupráce s průmyslovými partnery

Cíl: Zapojit firmy do soutěžního procesu jako spolutvůrce, hodnotitele, sponzory nebo mentory.

Strategie:

- ◆ Pozvěte zaměstnavatele ke společnému návrhu úkolů nebo jejich ověření
- ◆ Nabídněte školení hodnotitelů pro firemní profesionály
- ◆ Zvýšit viditelnost společností podporujících excelenci v odborném vzdělávání a přípravě
- ◆ Organizujte dny otevřených dveří v oboru během soutěží

Výhody pro firmy:

- ◆ Přístup k začínajícím talentům
- ◆ Přímý vstup do relevance školení
- ◆ Značka zaměstnavatele
- ◆ Navazování kontaktů s institucemi odborného vzdělávání a přípravy

Model: Týmy s duálním hodnocením (učitel + zaměstnavatel) budují důvěryhodnost a hodnotu učení.

Zúčastněná strana	Zaměření na trénink	Formát
Učitelé/Školitelé	Návrh úkolu, hodnocení, zpětná vazba	Workshopy, vzájemné učení, online
Soudci/hodnotitelé	Objektivita, přesnost skórování, etika	Simulované hodnocení, kalibrace
Studenti	Struktura úkolů, kritéria, myšlení	Orientační sezení
Zaměstnavatelé	Ověřování úkolů, bodování, podpůrné role	Společné designové sezení, briefingy

Běžné výzvy a úžasné způsoby, jak je řešit

Praktická řešení pro hladký přechod na formát WorldSkills

Přestože jsou výhody přijetí formátu WorldSkills zřejmé, přechod často zahrnuje **překonávání odporu, přehodnocení zaběhnutých postupů a zvládnutí praktických omezení**. Tato část shrnuje nejčastější překážky, s nimiž se setkali během pilotních projektů SkillsComp, a nabízí doporučené strategie pro jejich řešení.

Výzva 1: odpor učitelů nebo vedení školy ke změnám

Problém: Učitelé mohou nový formát vnímat jako složitý, časově náročný nebo irelevantní. Vedoucí pracovníci se mohou obávat narušení tradice nebo ztráty kontroly nad hodnocením.

Řešení:

- ◆ Uspořádejte **úvodní setkání** zdůrazňující vzdělávací přínosy, spravedlnost a motivaci studentů
- ◆ Zdůrazněte, jak soutěže ve stylu WS podporují stávající cíle: sladění s učebními osnovami, úspěch studentů a inovace
- ◆ Začněte v malém: pilotně proveďte jeden nebo dva moduly nebo dovednosti na školu
- ◆ Zapojte respektované učitele jako místní ambasadory nebo školitele mezi vrstevníky

Chápejte soutěže jako nástroje učení – ne jen jako akce.

Výzva 2: Nedostatek zkušeností s hodnocením založeným na kompetencích

Problém: Učitelé jsou zvyklí na binární známkování nebo neformální pozorování a mohou se cítit nepřipraveni na hodnocení pomocí strukturovaných kritérií.

Řešení:

- ◆ Poskytněte **cílené školení** (viz oddíl 6) o posuzování vs. měření
- ◆ Nabídněte **ukázky rubrik** a společně vytvářejte schémata hodnocení na workshopech
- ◆ Používejte **kalibrační cvičení založená na videích** pro budování sebevědomí
- ◆ V první soutěži spárujte nové hodnotitele se zkušenějšími kolegy

Poskytněte uživatelsky přívětivé nástroje a příležitosti k procvičování na základě scaffoldu.

Výzva 3: Časová omezení ve školách

Problém: Učitelé i studenti již tak čelí nabitému učivu. Organizace plné soutěže se jeví jako dodatečná zátěž.

Řešení:

- ◆ Integrujte úkoly ve stylu WS do **stávajících hodnocení nebo modulů**
- ◆ Použijte **modulární formát**: každý úkol lze ve třídě vyřešit v průběhu několika lekcí
- ◆ Zařaďte soutěž do role součásti **formativního hodnocení**
- ◆ Zaměřte se na **jednu klíčovou dovednost** nebo **zkrácenou verzi** soutěže pro piloty

Používejte soutěže jako nástroje pro výuku, ne jako doplňky.

Výzva 4: Omezené zdroje (nástroje, rozpočet, prostor)

Problém: Ne všechny školy mají přístup k vybavení, infrastruktuře nebo finančním prostředkům potřebným k simulaci úkolů odpovídajících průmyslovému standardu.

Řešení:

- ◆ Začněte s **nízkonákladovými úkoly** a postupně je rozšiřujte
- ◆ Spolupracujte s **místními společnostmi** na sponzorování nástrojů nebo pořádání akcí
- ◆ Sdílení vybavení mezi školami nebo jeho střídání

7. Běžné výzvy a úžasné způsoby, jak je řešit

- ◆ Zaměřte se na **klíčové kompetence**, které lze posoudit pomocí základních materiálů
- ◆ Simulujte úkoly pomocí digitálních nástrojů (např. virtuální prostředí, online bodování)

Model WS je škálovatelný – kvalita je důležitější než složitost.

Výzva 5: Zajištění spravedlivého a konzistentního hodnocení

Problém: Soudci mohou interpretovat kritéria odlišně a studenti mohou vnímat zaujatost nebo nedostatek jasnosti.

Řešení:

- ◆ Proškolení hodnotitele v systémech hodnocení s využitím **standardizovaných rubrik**
- ◆ Provádějte **zkušební hodnocení** a kalibrační sezení bodování
- ◆ používejte **dvojí hodnocení** (např. dva porotci na úkol)
- ◆ Před a po hodnocení nechte čas na **diskusi poroty**
- ◆ Jasně vysvětlete studentům kritéria a hodnocení předem

Kvalita hodnocení buduje důvěru v proces.

Výzva 6: Efektivní zapojení průmyslových partnerů

Problém: Firmy si nemusí být jisté, jak přispět, nebo si nemusí být jisté.

Řešení:

- ◆ Oslovte firmy se **specifickými rolemi** (např. ověřování úkolů, společné hodnocení, mentoring)
- ◆ Zdůrazněte aspekt **rozvoje talentů**
- ◆ Zajistěte viditelnost (loga, mediální pokrytí, reference)
- ◆ Začněte s **jedním angažovaným partnerem** a poté rozšiřujte síť prostřednictvím jeho podpory.

Silné zapojení průmyslu dodává na důvěryhodnosti a realismu.

Výzva 7: Udržení dynamiky po pilotním projektu

Problém: Po úspěšném pilotním projektu nemusí existovat žádný plán následných opatření, což vede ke ztrátě energie a dopadu.

Řešení:

- ◆ Vytvořte plán hodnocení a zlepšení **po soutěži**
- ◆ Zdokumentujte pilotní projekt jako případovou studii nebo model
- ◆ Vytvořte **roční kalendář** nebo plán pro budoucí soutěže
- ◆ Vytvořte **místní komunitu praxe** (školské klastry, síť odborného vzdělávání a přípravy)
- ◆ Zapojte regionální nebo národní orgány do dlouhodobé podpory

Udržitelnost vyžaduje plánování i po skončení akce.

Výzva	Co můžete dělat
Odpor vůči změně	Začněte v malém, zapojte zastánce a vysvětlete „proč“
Nedostatek zkušeností s hodnocením	Nabídněte praktický výcvik, šablony, mentoring mezi kolegy
Časová omezení	Začněte úkoly do osnov, používejte krátké formáty
Omezené zdroje	Zjednodušte úkoly, sdílejte vybavení, zapojte firmy
Spravedlnost hodnocení	Používejte rubriky, dvojí bodování, školení hodnotitelů
Zapojení průmyslu	Nabídněte viditelnost a smysluplné role
Udržitelnost po akci	Dokumentujte úspěch, vytvářejte plány následných kroků

PL Příklad z Polska - Prototypování elektroniky

Výzva: omezená znalost strukturovaného hodnocení

V polském pilotním projektu **Prototypování elektroniky** byli učitelé a hodnotitelé zpočátku obeznamenáni se **systemy hodnocení založenými na úsudku** a měli potíže s konzistentním rozlišováním úrovní výkonu.

Odpověď:

- ◆ Předběžné workshopy se zaměřily na **kalibraci** s využitím příkladů a simulací řízeného bodování.
- ◆ Hodnotící nástroje byly přepracovány a pro každou úroveň hodnocení obsahují **jasné rubriky** a vizuální popisy.
- ◆ Vzájemná zpětná vazba mezi hodnotiteli pomohla sladit interpretace a zajistit spolehlivost skóre.

RO Příklad z Rumunska – Kabeláž informačních sítí

Výzva: nedostatečný přístup k nástrojům odpovídajícím průmyslovým standardům

Rumunské odborné školy neměly plný přístup k profesionálnímu vybavení (např. svářečkám, testerům) potřebnému pro **instalaci optických vláken**, což omezovalo realističnost soutěže v oblasti kabeláže informačních sítí.

Odpověď:

- ◆ Organizátoři **spolupracovali s místními telekomunikačními operátory**, kteří zapůjčili vybavení a poskytli podporu s nastavením.
- ◆ Testovací projekt byl upraven tak, aby **upřednostňoval kompetence**, které bylo možné posoudit s částečnou infrastrukturou, jako je příprava kabelů, označování a logické uspořádání.
- ◆ Pracovní stanice se v časově omezených sezeních střídaly, aby se vešlo více soutěžících s menším počtem nástrojů.

PL Výzva: Obtížnost zapojení průmyslu do smysluplných rolí

Počáteční zájem průmyslu o Polsko byl vysoký, ale **nejasná očekávání** vedla k pasivnímu zapojení partnerů během fáze plánování soutěže.

Odpověď:

- ◆ Organizátoři **definovali konkrétní role** pro firmy:
 - ▶ Ověřování relevance úkolů pro reálný svět
 - ▶ Zajišťování technické kontroly systémů hodnocení
 - ▶ Působení jako spoluodborníci během implementace
- ◆ Jeden partner z elektronického sektoru přispěl **kontrolou testovací dokumentace a nabídkou stáží** studentům s nejlepšími výsledky.

RO Výzva: Omezení v plánování a přetížení učitelů

Rumunský tým čelil problémům s propojením harmonogramů soutěží s národním kalendářem odborného vzdělávání a přípravy a se zajištěním dostupnosti učitelů pro školení a hodnocení.

Odpověď:

- ◆ Pilotní projekt byl v souladu se stávající **celostátní akcí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy**, čímž se maximalizovala účast, aniž by se školy přetížily.
- ◆ Proces hodnocení byl zjednodušen **přidělením porotců ke konkrétním modulům a použitím strukturovaných formulářů pro zpětnou vazbu**, což snížilo pracovní zátěž po akci.

Dlouhodobý dopad a příležitosti

Využití soutěží ve formátu WorldSkills k podpoře systémových změn v odborném vzdělávání a přípravě

Jakmile je formát soutěže WorldSkills pilotně ověřen a zaveden, nabízí více než jen jednorázový vzdělávací upgrade – stává se **pákou pro dlouhodobou transformaci** napříč různými úrovněmi ekosystému odborného vzdělávání a přípravy. Tato část popisuje, jak může transformace vést k **trvalému dopadu, integraci politik a strategickým příležitostem**.

Pro studenty: Od účasti k posílení postavení

Když jsou soutěže integrovány do vzdělávacích procesů, nabízejí studentům:

- ◆ Jasná **představa o očekávaných kompetencích**
- ◆ **Realistické simulace** budoucích pracovišť
- ◆ Spravedlivá a podrobná **zpětná vazba pro růst**
- ◆ Zvýšené **sebevědomí, autonomie a kariérní motivace**
- ◆ Cesty k **zaměstnatelnosti a excelenci**

Studenti přecházejí od pasivního učení k aktivní demonstraci kompetencí.

Pro učitele: Profesní rozvoj a gramotnost v hodnocení

Učitelé odborného vzdělávání a přípravy zapojení do návrhu a realizace soutěží ve stylu WS uvádějí:

- ◆ Zlepšené **dovednosti v oblasti návrhu hodnocení**
- ◆ Lepší soulad mezi výukou a **očekávanými průmyslu**
- ◆ Posílená **spolupráce** s kolegy a externími odborníky
- ◆ Větší využívání **přístupů založených na kompetencích** v běžné výuce

Učitelé se vyvíjejí v designéry, hodnotitele, mentory – nejen v poskytovatele obsahu.

Pro školy a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy: inovace a viditelnost

Školy, které zavádějí soutěžní model WS, těží z:

- ◆ Integrace **autentických úkolů** do učebních osnov a zkoušek
- ◆ Přístup k **hotovým testovacím projektům** a systémům hodnocení
- ◆ Větší zapojení a udržení studentů
- ◆ Zvýšený **profil a atraktivita instituce** pro studenty a rodiny
- ◆ Příležitosti k **porovnání kvality** napříč institucemi

Soutěže se stávají nástroji pro interní zlepšení i pro externí reputaci.

Pro zaměstnavatele: databáze talentů a partnerství

Zapojení zaměstnavatelů do soutěží podporuje:

- ◆ Silnější **spolupráce mezi odborným vzděláváním a přípravou a podniky**
- ◆ Jasnější pohled na připravenost a potenciál studentů
- ◆ Vstup do **relevance úkolů a inovací**
- ◆ Včasná identifikace kvalifikovaných mladých pracovníků
- ◆ Uznání **společenské odpovědnosti** při podpoře vzdělávání

Průmysl se stává spoluvlastníkem kvality odborného vzdělávání a přípravy.

Pro tvůrce politik: Systémový vliv

Na regionální a národní úrovni mohou soutěže ve stylu WS podpořit:

- ◆ Implementace **reformy kurikula založeného na kompetencích**
- ◆ Sladění s **evropskými rámci** (EQF, ECVET, DigComp atd.)
- ◆ Rozvoj **systémů zajišťování kvality** prostřednictvím strukturovaných nástrojů hodnocení
- ◆ Rozvoj talentů a **příležitosti k mezinárodní mobilitě**

- ◆ Strategické propojení s iniciativami, jako jsou **Euroskills, WorldSkills** nebo **přechod na zelené/technologické technologie**

Soutěže mohou být institucionalizovány jako součást politiky, nikoli jako izolované akce.

Možnosti expanze a škálování

Jakmile jsou položeny základy, zúčastněné strany mohou:

- ◆ Každý rok rozšířte o více dovedností nebo odvětví
- ◆ Vytvořit **postupné žebříčky soutěže**: škola ↔ místní ↔ národní
- ◆ Vytvořit **platformy pro spolupráci mezi školami** pro sdílení TP, MS a soudců
- ◆ Vytvořte **digitální úložiště** ověřených úkolů pro vzdělávání učitelů
- ◆ Propojte soutěže s **duálním vzděláváním, učňovským vzděláváním** nebo **certifikačními systémy**

Formát WorldSkills se stává flexibilním rámcem, nikoli rigidním standardem.

Vize do budoucna

Dlouhodobou vizí není jen „organizovat lepší soutěže“, ale využít tento model k:

- ◆ **Transformovat odborné vzdělávání** v moderní, respektovanou a ambiciózní dráhu
- ◆ **Umožněte studentům** smysluplným způsobem demonstrovat svůj potenciál
- ◆ **Vybavit učitele** vysoce kvalitními nástroji pro hodnocení a zpětnou vazbu
- ◆ **Propojuje vzdělávání a zaměstnanost** prostřednictvím spolupráce, transparentnosti a excelence

Soutěže ve stylu WorldSkills nejsou konečným cílem – jsou metodou, která přináší do odborného vzdělávání kvalitu, rovnost a relevanci.

Od konkurence k transformaci: Ať se změna počítá

V této příručce jsme se zabývali tím, jak přijetí **formátu soutěže WorldSkills** jde daleko za rámec pořádání akcí – jde o **transformaci odborného vzdělávání** v dynamický, progresivní a na studenty zaměřený systém.

Přechodem od tradičních modelů k postupům ve stylu WS přesouváme zaměření:

- ◆ Od **hodnocení výkonů** k **rozvoji kompetencí**
- ◆ Od **izolované excelence** ke **sdílenému růstu**
- ◆ Od **subjektivity a prestiže** k **transparentnosti a pokroku**
- ◆ Ať už jste učitel, vedoucí pracovník školy, tvůrce politik nebo zástupce firmy, vaše role v této transformaci je důležitá.

To, co uděláte dál, utváří budoucnost odborného vzdělávání a přípravy

- ◆ Pokud jste **učitel**: Začněte ve své třídě používat úkoly ve stylu WS – nechte své studenty zažít učení prostřednictvím reálných výzev.
- ◆ Pokud jste **vedoucím pracovníkem školy**: Podporujte své zaměstnance v inovacích – dejte jim nástroje, čas a důvěru k pilotnímu osvědčení tohoto přístupu.
- ◆ Pokud jste **tvůrcem politik**: Začleňte model WS do národních rámců – využijte ho k modernizaci učebních osnov, hodnocení a zajišťování kvality.
- ◆ Pokud jste **zaměstnavatel**: Zapojte se do hnutí – formujte další generaci pracovníků a vnesťte do vzdělávání autenticitu.

Soutěže njen o nalezení těch nejlepších – jde o to, aby se v každém studentovi probudilo to nejlepší.

Nemusíte být dokonalí, abyste mohli začít. Stačí začít.

Začněte v malém. Začněte chytře. Ale začněte – a ostatní vás budou následovat.

Co-funded by
the European Union

